

Asia: VN/13979/2023

Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (Suurjänniteverkkohanke)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain muutosehdotuksesta (Suurjänniteverkkohanke).

1. Lakiluonnokset

Kuntaliitolla ei ole huomauttamista lakiluonnoksessa ehdotettuihin muutoksiin. Nykyisessä laissa oleva tiukka 110 kilovoltin (kV) raja kantaverkon ja jakeluverkon välillä ei ole enää vastannut nykyisen ja tulevan energiantuotantojärjestelmän vaatimuksia.

Myös virkamiestyönä laadittu laajennus (24 c §) sijoittumissignaalien soveltamismahdollisuudesta suurjännitteisen jakeluverkon liittyjiin on hyväksyttävissä viitaten ministeriön arvioon sijoittumissignaalien sähkökauppa-asetuksen mukaisuudesta kantaverkon osalta, joskin pykäläluonnoksen asiakokonaisuuteen liittyy kiinteästi jäljempänä tässä lausunnossa mainittava selvitysehdotus.

2. Erillisselvitys viranomaislupamenettelyn tarpeesta

Suurjänniteverkkotyöryhmän raportti sisältää työryhmän ehdotuksen erillisestä selvityksestä (liite 2: työryhmän ehdotus 2), jossa tarkasteltaisiin viranomaislupamenettelyn tarvetta tilanteissa, joissa pelkkä sijoittumisen taloudellinen ohjaus ei ehkä olisi riittävän tehokas kulutuksen ja tuotannon ohjaamiseen sopiville alueille.

Kunnan näkökulmasta sähkön hyvä toimitus- ja huoltovarmuus ovat kriittisiä elinvoima- ja turvallisuustekijöitä. Kuntien taholla huolta on herättänyt sellaiset tilanteet, joissa suuri sähkönkäyttäjä haluaa varata itselleen suurimman osan tai peräti kaiken vapaana olevasta sähkötehosta. Tällöin muille liittyjille ei riittäisi kaikkea niiden tarvitsemaa sähköä, mikä haittaisi uusien yritysten houkuttelua kuntaan. Pahimmillaan myös olemassa olevien yritysten ja organisaatioiden toiminta saattaa häiriytyä. Käytännössä kyse on pitkälti datakeskuksista ja sähkövarastoista (akustot), jollaisten on mahdollista käynnistää toimintansa melko nopeasti verrattuna tavanomaisiin teollisuusinvestointeihin.

Kuntaliiton saamien tietojen perusteella on viitteitä siitä, että sähköverkon kapasiteetin riittävydestä on tulossa kasvava kysymys alueilla, joista suuria sähkötehoja tarvitsevat liittyjät ovat kiinnostuneita ja joissa sähköverkon kapasiteettia on vähän ja sen lisääminen voi kestää vuosia. Ongelman suuruus on toki tapauskohtainen ja riippuu paljolti siitä, missä määrin kunnan alueella on kysyntää datakeskuksia ja akkuvarastoja korkeamman jalostusasteen uudelle ja olemassa olevalle yritystoiminnalle.

Tontin liittymistehon suuruuteen kunta ei voi käytettävissään olevilla keinoilla juuri vaikuttaa. Kunnan näkökulmasta kyseessä on asiakkaan ja toimittajan välinen asia. Tontinluovutusehtoihin kunnan voisi periaatteessa olla mahdollista asettaa liittymistehon maksimiehtoja sanktioineen, mutta tällöinkin kyseessä olisivat vain kunnan myymät tontit. Sähkömarkkinalaki taas ei salli verkonhaltijalle liittyjien priorisointia tai rajoittamista, vaan liittämisvelvollisuuteen kuuluu liittyjien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu. Kapasiteettiongelmiin hallitsemiseksi jonkinlaiselle liittyjäkohtaiselle maksimiteholle tai vastaavalle ohjauskeinolle voisi olla kuitenkin olla tarvetta.

Kuntaliitto kannattaa selvityksen tekemistä pikimmiten ja osallistuu mielellään mahdollisen työryhmän toimintaan.

Peltola Vesa
Suomen Kuntaliitto ry. - Yhdyskunta ja ympäristö